

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

104 22 Stockholm

Förslag till ändring och omtryck av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd

(Dnr 03307/2024)

Utifrån de utgångspunkter Försäkringskassan har att beakta, har myndigheten följande synpunkter.

Sammanfattning

Försäkringskassan tillstyrker majoriteten av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) föreslagna ändringar, men ser behov av justeringar av vissa av förslagen. Om TLV avser att upphäva föreskriften är det av vikt att Försäkringskassan underrättas i god tid.

Synpunkter avseende övervägandet att upphäva föreskriften

Det framgår av det remitterade underlaget att TLV, för det fall att reformen Tiotandvård genomförs, överväger att upphäva TLVFS 2008:1 och istället meddela nya föreskrifter. Försäkringskassan har föreskrifter som hänvisar till TLVFS 2008:1 (se 12 och 13 §§ Försäkringskassans föreskrifter [FKFS 2008:6] om statligt tandvårdsstöd). Om TLV meddelar nya föreskrifter skulle Försäkringskassan således behöva genomföra nödvändiga följdändringar i FKFS 2008:6. Det är därför av stor vikt att Försäkringskassan i god tid informeras om nya föreskrifter ska tas fram av TLV. Det är även av vikt att nödvändiga övergångsbestämmelser gällande tillämpningen av de äldre föreskrifterna införs för det fall att nya föreskrifter meddelas.

Synpunkter på ändringsförslag som har samband med TLV:s årliga översyn (appendix 1)

1. Följdändring – Justering i 2 § på grund av ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter om delegering

I betänkandet Ökad kontroll över tandvårdssektorn (SOU 2023:82) föreslås att det i författning ska införas krav på behörighet för den som utfört tandvården för att statligt tandvårdsstöd ska kunna lämnas. Försäkringskassan har fått i uppdrag av regeringen att förbereda genomförandet av förslag i betänkandet.

De föreskrifter från Socialstyrelsen som förslag till 2 § i TLVFS 2008:1 synes omfatta gäller vilka arbetsuppgifter tandläkare och tandhygienister är behöriga att utföra och vilka arbetsuppgifter som inte får delegeras. Bestämmelserna i Socialstyrelsens föreskrifter bör därmed beaktas när Försäkringskassan i framtiden tillämpar de bestämmelser som föreslås i SOU 2023:82. Om behandlarens kompetens och behörighet enligt Socialstyrelsens föreskrifter även ska beaktas vid bedömningen av om en tandvårdsåtgärd är ersättningsberättigande enligt förslag till 2 § innebär det att behörighetskraven kommer att tillämpas två gånger.

Att ersättning inte lämnas till vårdgivaren medför inte i sig att tandvårdsåtgärden inte är ersättningsberättigande. En tandvårdsåtgärd kan således vara ersättningsberättigande och därmed ingå i beräkningen av patientens sammanlagda kostnader enligt 2 kap. 4 § lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd, STL, även om vårdgivaren inte uppfyller villkoren för att kunna få ersättning (jfr Försäkringskassans rättsliga ställningstagande 2024:10, *Beräkning av patientens sammanlagda kostnader när vårdgivaren inte kan få ersättning för tandvårdsåtgärden*). Om behandlaren inte uppfyller kraven på behörighet följer det således av förslag till 2 § att tandvårdsåtgärden inte är ersättningsberättigande, vilket innebär att den inte kommer att ingå i beräkningen av patientens sammanlagda kostnader. Den föreslagna bestämmelsen i 2 § andra meningen är således mer långtgående än de bestämmelser som föreslås införas i överordnad författning.

8. Förtydligande – Regel A.1 tillförs krav på att avsaknad av undersökningsfynd ska beskrivas i patientjournalen

Det föreslagna tillägget är otydligt, det kan närmast uppfattas som att man ska beskriva fynd som inte finns. Det bör förtydligas att det som ska anges är att det inte har hittats några fynd.

12. Prioritering – Basundersökningar, åtgärd 101, 111 och 112

I åtgärd 101 föreslås ett tillägg som innebär att åtgärd 101, 102 eller 112 är ersättningsberättigande sammanlagt högst två gånger *under* en ersättningsperiod och mottagning. Tillägget bör ses över språkligt och det kan övervägas om det istället bör anges "*per* ersättningsperiod och mottagning" (jfr förslag till åtgärd 111 och 112). Det kan vidare noteras att utformningen av tilläggen inte är utformade på samma sätt i 101 respektive 111 och 112.

17. Prioritering – Åtgärderna 311 och 606 ska inte kunna rapporteras samtidigt

Det aktuella förslaget på tillägg i åtgärderna bedöms något svårtolkat. Det kan därför övervägas om tillägget istället bör formuleras i likhet med andra villkor som gäller för åtgärderna, exempelvis genom att ange att åtgärden inte är ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 311/606 under samma dag med samma behandlare. Det skulle i sådana fall innebära att tillägget för dessa åtgärder kan föras in i redan befintliga villkor.

Det kan noteras att liknande skrivningar finns i åtgärd 101, 111 och 112, se 12. *Prioritering – Basundersökningar, åtgärd 101, 111 och 112 samt 340–343, se 18. Utökning – Ny åtgärd 340, samt förtydligande för åtgärd 341, 342 och 343.*

Synpunkter på ändringsförslag som har samband med reformen om tiotandvård (appendix 2)

2. Ny 3 § om ersättningsperioden inom den förstärkta tandvårdsersättningen

Det är positivt att det förtydligas hur begreppet "ersättningsperiod" i föreskrifterna ska förstås i förhållande till den förstärkta tandvårdsersättningen. Den föreslagna bestämmelsen kan dock bli svår att förstå för den som inte är insatt i hur den ska tolkas. Det bör övervägas om den kan utformas på annat sätt för att det tydligare ska framgå vad som avses. Det framgår inte heller av de remitterade underlagen vilka avvägningar som har gjorts avseende dokumentationskraven, till exempel varför inte tillstånd 5061 och 5062 finns med.

Försäkringskassan noterar även att förslaget innebär att ersättningsperioden, i likhet med vad som gäller för tandvårdsersättningen, kan utgöra en kortare period än ett år. Detta då det finns möjlighet att anmäla att en ny ersättningsperiod ska påbörjas innan den tidigare ersättningsperioden har löpt ut (se 2 kap. 4 § tredje stycket STL). Inom den förstärkta tandvårdsersättningen saknas anledning att *inte* påbörja nya ersättningsperioder, då det inte är något särskilt karensbelopp som ska uppnås inom en sådan period. I förhållande till den förstärkta tandvårdsersättningen kan därför nya

ersättningsperioder anmälas för att kringgå vissa villkor i TLV:s föreskrifter, exempelvis sådana som begränsas i antal under en ersättningsperiod. Detta har inte beaktats i konsekvensutredningen. Det framkommer inte heller om det har övervägts några alternativa lösningar.

3. Justering i 2 § för att lägga till begreppen generell tandvårdsersättning och förstärkt tandvårdsersättning

Aktuella föreskrifter reglerar vilka tandvårdsåtgärder som kan berättiga till ersättning enligt STL och under vilka förutsättningar som ersättning kan lämnas för åtgärderna, dvs. vilka tandvårdsåtgärder som är ersättningsberättigande (jfr 2 § 1 förordning (2008:193) om statligt tandvårdsstöd, STF). TLV föreslår att 2 § i föreskriften ska justeras på så sätt att behandlaren, efter att ha fastställt vilka tillstånd som föreligger hos patienten, ska bedöma vilka tandvårdsåtgärder som uppfyller förutsättningarna för generell tandvårdsersättning eller förstärkt tandvårdsersättning enligt STL.

Försäkringskassan är av uppfattningen att den bedömning av tillstånd och åtgärder som beskrivs i 2 § i föreskriften inte enbart har betydelse för den generella och förstärkta tandvårdsersättningen, utan även för det allmänna och särskilda tandvårdsbidraget (jfr 2 kap. 1 och 1 a §§ STL). Det bör därmed övervägas om den nuvarande lydelsen, som anger att bedömningen ska avse vilka tandvårdsåtgärder som uppfyller förutsättningarna för ersättning enligt STL, ska kvarstå oförändrad. Begreppet "ersättning enligt STL" bedöms inte vara synonymt med begreppet tandvårdsersättning, utan bör anses omfatta samtliga former av statligt tandvårdsstöd som kan lämnas enligt STL, dvs. även tandvårdsbidragen (jfr 1 kap. 1 § STL).

5. Regel D.4

Tillägget om att utbytesåtgärder endast kan tillämpas med generell tandvårdsersättning kan behöva ses över språkligt. Det kan till exempel istället anges att förstärkt tandvårdsersättning inte lämnas för utbytesåtgärder eller att endast generell tandvårdsersättning lämnas för utbytesåtgärder.

7. Ändringar i 5000-tillstånd

Det noteras att de föreslagna tilläggen i aktuella tillstånd är formulerade på olika sätt. I exempelvis tillstånd 5005 anges att "Vid förstärkt tandvårdsersättning är uttagskrona *ersättningsberättigande* endast inom tandposition 5–5". I exempelvis tillstånd 5010 anges istället att "Förstärkt tandvårdsersättning *kan inte lämnas* vid tillstånd 5010". Det finns därtill tillstånd som innehåller båda dessa skrivningar, se t.ex. tillstånd 5011–5015. Det får anses oklart om de olika formuleringarna är avsedda att markera någon skillnad i sak. Om så inte är fallet kan det övervägas om skrivningarna kan utformas mer enhetligt.

8. Implantatkirurgiska åtgärder inom förstärkt tandvårdsersättning

Det föreslås att det i den inledande texten ska anges att förstärkt tandvårdsersättning lämnas för vissa åtgärder när minst en tandposition som åtgärdas ingår i operationsområdet 5–5. Försäkringskassan anser att det behövs ledning i denna del och ifrågasätter inte lämpligheten av den föreslagna ordningen. Det kan dock noteras att det saknas överväganden kring hur en sådan generell regel förhåller sig till förslag till 5 a § andra stycket STF i betänkandet SOU 2024:70 samt TLV:s bemyndiganden.

Försäkringskassan har inte några synpunkter på förslagen i övrigt.

Beslut i detta ärende har fattats av tf rättschef Ingrid Utne i närvaro av avdelningschef Andreas Spång och rättslig expert Axel Jönsson, den senare som föredragande.

Ingrid Utne

Axel Jönsson